

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

KLAIPĖDOS SIMONO DACHO PROGIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. gegužės 6–10 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda: vadovaujančioji vertintoja Danguolė Petkienė, išorės vertintojai – Arvydas Judickas, Alma Uznė, Romualda Stovolos, Inga Litvinienė, Asta Gasiūnienė, Jolanta Lemberdienė.

Išorės vertintojai stebėjo 140 pamokų, 7 neformaliojo švietimo veiklas, konsultaciją ir 2 klases valandėles. Vertinimo metu gilintasi į mokinių, mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų veiklą pamokose ir užsiėmimuose, mokyklos vadovų, klasių vadovų ir aptarnaujančio personalo darbą, kalbėtasi su Mokyklos tarybos, Tėvų tarybos, Metodinės tarybos, Mokinių senato nariais, veiklos kokybės įsivertinimo grupe, Vaiko gerovės komisija ir kt. Analizuota mokyklos veikla, nagrinėti mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai. Atsižvelgta į Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Ugdymo ir kultūros departamento Švietimo skyriaus informaciją. Darbe vadovautasi Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašu, Mokyklų išorės vertintojų elgesio kodeksu, informacijos fiksavimo formomis.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Mokykla įsteigta 1855 metais, nuo 1995 metų liepos 13 d. – 7-ajai vidurinei mokyklai grąžintas Simono Dachso vidurinės mokyklos pavadinimas. 2009 m. rugsėjo 1 d. mokykla pavadinta Klaipėdos Simono Dachso pagrindine mokykla, o nuo 2011 m. rugsėjo 1 d. – Klaipėdos Simono Dachso progimnazija. Įstaiga įsikūrusi pačiame miesto centre, šalia yra J. Karoso muzikos mokykla, Karalienės Luizės jaunimo centras. Dėl patogios geografinės vietos, gerų progimnazijos mokinių ugdymosi rezultatų, iniciatyvios mokyklos bendruomenės į progimnaziją nori patekti vis daugiau mokinių. 2015–2016 m. m. progimnazijoje mokėsi 998 mokiniai, 2016–2017 m. m. – 1020 mokinių. 89 proc. mokinių gyvena pilnose šeimose, tik 4 proc. mokinių gauna socialinę paramą iš valstybės, progimnazijoje mokosi 1 socialinės rizikos šeimos 2 mokiniai, nėra vaikų, kurių abu tėvai būtų išvykę dirbti į užsienį, mokosi 47 šeimų vaikai, kurių vienas iš tėvų išvykęs dirbti į užsienį.

Mokykloje vykdomos pradinio ugdymo, pagrindinio ugdymo I dalies ir neformaliojo švietimo programos. Progimnazija jau 26 metus integruoja kryptingą teatrinį ugdymą. ŠVIS duomenimis, progimnazijoje mokosi 1019 mokinių, turinčių Lietuvos pilietybę, ir 1 Kinijos pilietis. Progimnazijoje ugdomi 28 mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių.

Progimnazijoje išorinio vertinimo metu dirbo 85 (ŠVIS duomenimis – 82) pedagogai. 57,3 proc. mokytojų pedagoginio darbo stažas yra 15 m. ir didesnis. 10 proc. pedagogų yra 50–54 m., 10 proc. – 55–59 m., 5 proc. – vyresni nei 60 m. Progimnazijoje dirba 5 mokytojai ekspertai, 41 metodininko, 12 vyresniojo mokytojo, 3 vyresniojo specialisto, 13 mokytojo kvalifikacines kategorijas turinčių mokytojų; 1 pedagogas neturi kvalifikacinės kategorijos. Mokyklos direktorė ir dvi direktoriaus pavaduotojos ugdymui yra įgijusios II vadybinę kategoriją, viena direktoriaus

pavadootoja ugdymui – I vadybinę kategoriją, viena direktorės pavadootoja ugdymui vadybinės kategorijos neturi. Vertinimo metu (2017 m. gegužės 8–12 d.) stebėtos 1–3 kiekvieno pedagogo vedamos pamokos.

Visuose progimnazijos mokomuosiuose kabinetuose sudarytos sąlygos naudotis informacinėmis technologijomis. Šiais metais mokykloje įrengtas modernus Edukacinis laisvalaikio centras, kuriame vyksta mokinių mėgstamos veiklos. Progimnazija yra pasiekusi gerų ugdymo(si) rezultatų, pvz., 2015–2016 m. m. ugdymo įstaigos mokiniai sėkmingai dalyvavo miesto ir šalies dalykinėse olimpiadose ir konkursuose, pakankamai aukšti ir mokyklos sportininkų laimėjimai.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus patobulinimus progimnazijos bendruomenė gali įgyvendinti panaudodama savo vidaus išteklius, palaikydama pedagogo atsakomybę siekti savo paties, kiekvieno mokinio asmeninės ir visos mokyklos pažangos.

STIPRIEJI PROGIMNAZIJOS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Geri mokyklos pasiekimai ir pažanga (1.2.2. – 3 lygis). Progimnazijoje pasiekta gerų ugdymo(si) rezultatų, daugumos mokinių pasiekimai atitinka Bendrosiose ugdymo programose keliamus tikslus. Labai gerais pažymiais 2015–2016 m. m. baigė 14,12 proc. (2014–2015 m. m. – 14,3 proc.), gerais – 45,8 proc. (2014–2015 m. m. – 38,9 proc.) 5–8 klasių mokinių. Bendras 5–8 klasių mokinių pažangumo vidurkis – 8,25. 2015–2016 m. m. 17,6 proc. (2014–2015 m. m. – 15,5 proc.) 1–4 klasių mokinių pasiekimų atitinka aukštesnįjį lygį. 2015–2016 m. m. visi progimnazijos 2 klasių mokiniai dalyvavo diagnostinių testų patikrinime, 4, 6 ir 8 klasių mokiniai atliko standartizuotų testų užduotis, minėtų klasių visų dalykų mokinių pasiekimų rezultatai aukštesni už šalies ir miesto vidurkius, o 2014–2015 m. m. 4, 6 ir 8 klasių standartizuotų testų visų dalykų mokinių pasiekimų rezultatai aukštesni nei šalies vidurkis. 2015–2016 m. m. progimnazijos sukuriamą pridėtinę vertę, t. y. tiesioginį vidutinį mokyklos indėlį į kiekvieno mokinio mokymosi pasiekimus 4 klasėse yra 0,1 (2014–2015 m. m. – 0,8), 8 klasėse – 0,3 (2014–2015 m. m. – 1,0) standartizuoti pridėtinės vertės taškai.

2. Potencialus mokymosi įprasminimas (2.2.1. – 3 lygis). Progimnazijos mokytojai, gerai suvokdami ugdytinių amžiaus poreikius, žinodami socialinį kontekstą ir mokinių poreikius, gebėjimus, mokymąsi įprasmina tinkamai. Išorinio vertinimo savaitę dalyje (36,4 proc.) pamokų taikyti tradiciniai mokymo ir mokymosi metodai (aiškinimas, klausinėjimas, teksto skaitymas, demonstravimas, individualus darbas ir kt.), o daugumoje (70,4 proc.) stebėtų pamokų fiksuota sąveikos arba mokymosi paradigma – tradicinis mokymas derintas su savivaldžiu mokinių mokymusi, mokiniai skatinti bendradarbiauti, mokyti vieni kitus. Kaip efektyvūs ir motyvuojantys mokinius mokytojų parinkti aktyvieji metodai (eksperimentas, tyrinėjimas, pokalbis, diskusija, darbas grupėje, darbų pristatymas ir kt.) fiksuoti 15,7 proc. pamokų.

3. Tinkamas daugumos mokinių mokymasis (2.3.1. – 3 lygis). Progimnazijoje veiksmingai įgyvendinamas patyriminis ugdymas. Teorinių žinių ir praktinio patyrimo dermę garantuojanti veikla – šiuolaikiškas požiūris į reikalingų įgūdžių ugdymą, išryškinantis savivaldaus, konstruktyvaus mokymosi bruožus. Trečdalyje stebėtų pamokų mokinių mokymasis buvo aktyvus ir įvairus, kaip antai: dauguma mokinių bandė išsikelti sau mokymosi uždavinius, atliko užduotis, gebėjo susirasti reikiamą informaciją, priemones ir kt. 92 (65,7 proc.) pamokose stebėta mokinių savivaldaus mokymosi pavyzdžių. 69,7 proc. pamokų mokiniai mokytį įsivertinti savo indėlį į mokymosi sėkmę – dalyvavimą mokymesi, įgytas naujas žinias, metodus

veiksmingumą, o klasės diskusijoje aptarta, kokie pamokos aspektai buvo įdomūs ir vertingi. Progimnazijoje vykdoma programa „Kopk į kalną“, skatinanti asmeninę pažangą. 87 proc. išorinio vertinimo metu stebėtų pamokų mokytojai, atsižvelgdami į dėstomo dalyko specifiką, parengė užduotis mokinių darbui individualiai, porose ir mažose grupelėse.

4. Įdomios veiklos, įvykiai ir nuotyčiai (2.3.2. – 3 lygis, išskirtas aspektas – 4 lygis). Mokiniai skatinami aktyviai dalyvauti įvairiose mokyklos organizuojamose veiklose. Viena svarbiausių – mokymosi ir bendruomenės projektai, kuriuose dalyvauja įvairių gebėjimų mokiniai, ugdomos asmeninės, kultūrinės, socialinės, pažinimo kompetencijos. 2016 m. 100 proc. mokinių dalyvavo 9 socialiniuose, 87 proc. – 19 mokomųjų, 92 proc. – 7 bendruomenės, 52 proc. – 7 tarptautiniuose projektuose. 2017 m. planuojamas analogiškas rezultatas. Didelis dėmesys progimnazijoje skiriamas neformaliajam švietimui, mokinių saviraiškai. Progimnazijos mokiniai dalyvauja įvairiose olimpiadose, šalies bei tarptautiniuose konkursuose, mokinių konferencijose. Vertinimo savaitę stebėti progimnazijoje vykę kasmetiniai renginiai – „Folklorinių šokių varžytuvės“, „Padėkos vakaras“. Apibendrinę pateiktus faktus, išorės vertintojai daro išvadą, kad įvairiapusiai, kryptingi mokyklos veiklos, įvykiai ir nuotyčiai („Ugdymas mokyklos gyvenimu“) Simono Dacho progimnazijoje yra stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

5. Paveikus mokymasis virtualioje aplinkoje (3.2.2. – 3 lygis). Mokytojai, tikslingai naudoja interaktyvias lentas, projektorius, planšetinius kompiuterius ir kitas IT priemones. Šių priemonių naudojimas padeda ugdymą padaryti įvairesnį, patrauklesnį, suteikia daugiau vizualumo, sudaro sąlygas mokiniams savarankiškai mokytis, pasitikrinti darbą, iškart gauti įvertinimą bei analizuoti padarytas klaidas. Tikslingą informacinių technologijų taikymą, skaitmeninio turinio panaudojimą kaip stiprųjį pamokos aspektą išorės vertintojai fiksavo 78 pamokose (55,7 proc.). Šiuolaikinių priemonių tikslingas panaudojimas stebėtas ir neformaliojo švietimo veiklose. Įgytas žinias ir gebėjimus progimnazijos mokiniai pritaiko kurdami virtualių mokyklos muziejų, organizuodami mokyklos renginius ir kt. Mokykla yra parengusi Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimo 2015–2020 m. veiksmų planą, kuriame numatytos priemonės, padėsiančios tobulinti virtualaus mokymosi sąlygas.

6. Veiksmingas veiklos kryptingumas (4.1.1. – 4 lygis). Progimnazijos vizija prasminga, nukreipta į visų mokinių asmeninės sėkmės ir pažangos siekį, geros, šiuolaikiškos mokyklos kūrimą. Progimnazijos misija nukreipta į fundamentaliųjų vertybių ugdymą, lyderystę bei savanorystę. Vizija suformuluota bendru mokytojų, mokinių, tėvų ir socialinių partnerių sutarimu. 2016–2018 metų strateginio veiklos plano tikslai dera su nacionaline bei regiono švietimo politika, yra susiję su bendrųjų ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių programų įgyvendinimu, kokybiškos pagalbos mokiniams, jų tėvams ir mokytojams teikimu, mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikių tenkinimu, palankių sąlygų mokinių socializacijai sudarymu, modernios ir saugios ugdymo(si) aplinkos kūrimu.

7. Tobulėjimą skatinanti lyderystė (4.1.2. – 4 lygis). Prieš dvejus metus pasikeitus mokyklos direktorei, progimnazijoje pradėta įgyvendinti pasidalytosios lyderystės ir besimokančios organizacijos (bendrų susitarimų) kultūra, į sprendimų priėmimą įtraukiama vis daugiau bendruomenės narių, palaikomas atviras, konstruktyvus ir kryptingas bendravimas siekiant mokyklos kaip organizacijos ir atskirų mokinių pažangos. Iš pokalbių su progimnazijos administracija, mokytojų, mokinių ir tėvų bendruomenių atstovais darytina išvada, kad visiems bendruomenės nariams sudarytos labai geros sąlygos rodyti iniciatyvas, siūlyti idėjas, teikti rekomendacijas savivaldos institucijose ar darbo grupėse. Išorės vertintojų pokalbyje su Mokyklos tarybos, Metodinės tarybos nariais, mokinių tėvais paaiškėjo, kad ryškiausi lyderiai yra mokyklos

direktorė, pavaduotojai ugdymui, metodinių grupių vadovai, pradinių (1a, 2t, 4t) klasių, fizikos ir geografijos mokytojos.

8. Veiksminga mokyklos savivalda (4.1.3. – 4 lygis). Progimnazijoje kryptingai veikia tradicinės ir savitos savivaldos institucijos: Mokyklos taryba, Mokinių senatas, mokinių lyderių klubas, Mokytojų taryba, Tėvų taryba. Mokyklos tarybos narių teigimu, susirinkimuose svarstomi veiklos planavimo, įsivertinimo, finansiniai klausimai, teikiami pasiūlymai veiklos tobulinimui. Tarybos narių iniciatyva tartasi ir rasti bendri sprendimai dėl robotikos klasės įkūrimo, valgyklos darbo pagerinimo, ir kt. Mokinių senatas kartu su lyderių klubu organizuoja įvairius renginius, į veiklas įtraukia daugumą mokinių. Visos savivaldos iniciatyva kasmet rengiamos bendruomenės (Šeimų) šventės, kurių metu visi bendruomenės nariai organizuoja įvairias kūrybines dirbtuves. Tėvų tarybos iniciatyva įsikūrė tėvų choras. Progimnazijos Metodinė taryba kasmet inicijuoja mokytojų metodinės ir dalykinės patirties sklaidos renginius. Aktyvi ir savita mokyklos savivaldos veikla keičia mokyklos gyvenimą, kuria pasitikėjimo visais bendruomenės nariais kultūrą, padeda įgyvendinti demokratinį mokyklos valdymą.

9. Atsakingas veikimas kartu (4.2.1. – 4 lygis). Progimnazijos veiklos organizavimas grindžiamas komandiniu darbu. Veikloms vykdyti suburiamos darbo grupės. Komandinių tikslų siekiama remiantis veiklos įsivertinimo rezultatų analize ir išvadomis, kurios svarstomos ir teikiami siūlymai pasirinktoms sritims tobulinti. Mokykloje vyksta diskusijos, kurių tikslas – daugiau kalbėtis, tartis ir ieškoti geriausių sprendimų, analizuojami, aptariami standartizuotų testų duomenys, kuriamos priemonės, kurias išbandžius vertinamas poveikis rezultatams ir mikroklimatui. Mokyklos personalas laiko save komanda, siekiančia bendrų tikslų. Progimnazijoje sudaromos palankios sąlygos kiekvienam bendruomenės nariui būti aktyviu ugdymo proceso tobulinimo, mokyklos kultūros puoselėjimo dalyviu. Stengiamasi kuo daugiau ugdytinių ir jų tėvų, mokytojų ir kitų darbuotojų įtraukti sprendžiant ugdymo, tradicijų kūrimo, materialinės bazės gerinimo ir kitus klausimus.

10. Išskirtinė mokyklos tinklaveika (4.2.3. – 4 lygis). Progimnazijos mokytojai veda seminarus miesto pedagogams. Mokykla dalyvauja partnerystės tinklų veikloje, bendradarbiauja su vietos bendruomene, miesto formaliojo ir neformaliojo švietimo, kultūros įstaigomis, Vaiko teisių apsaugos tarnyba, J. Karoso muzikos mokykla, jaunimo centru, Vytauto Didžiojo gimnazija, „Versmės“, M. Mažvydo, „Smeltės“ progimnazijomis ir kt. Mokykla aktyviai dalyvauja miesto renginiuose. Progimnazija palaiko ryšius su buvusiais mokiniais. Aktyviai bendradarbiaujama su socialiniais partneriais. Mokykla yra Progimnazijų asociacijos narė. Su VU bendradarbiaujama siekiant personalizuoti ugdymą. Mokykla dalyvauja tarptautiniuose projektuose, siekia gauti naujų idėjų, kurias būtų galima pritaikyti, tobulinant ugdymo kokybę. Mokyklos tinklaveika prasminga ir padeda siekti užsibrėžtų tikslų.

TOBULINTINI PROGIMNAZIJS VEIKLOS ASPEKTAI

1. Pažangos pastovumas (1.2.1. – 2 lygis). Šiais mokslo metais dėmesys skiriamas individualios pažangos stebėjimo, fiksavimo ir pagalbos teikimo tvarkos išbandymui bei tobulinimui. Tik dalyje (42,9 proc.) pamokų mokinių mokymosi pasiekimai buvo geri ir labai geri, nes tose pamokose mokytojai numatė pamatuojamus mokymosi uždavinius, aptarė vertinimo kriterijus, o dauguma mokinių nuolat ir nuosekliai išmoko naujų ir sudėtingesnių dalykų. Apibendrinę duomenis, vertintojai daro išvadą, kad pažangos pastovumas yra vienas iš tobulintinių progimnazijos veiklos aspektų. Jei mokytojai planuodami pamokas numatytų konkrečius, pamatuojamus mokymosi uždavinius, juose nurodytų vertinimo ir įsivertinimo kriterijus, tai

aptardami pasiekimus pamokoje turėtų galimybių įvertinti kiekvieno mokinio pažangą, kas stiprintų kiekvieno mokinio asmeninę atsakomybę už mokymosi rezultatus.

2. Individualizavimas ir diferencijavimas pamokoje (2.2.2. – 2 lygis). Mokytojai pažįsta mokinius, žino jų gebėjimus ir poreikius, tačiau tik iš dalies naudojasi turima informacija pamokose. Išorinio vertinimo savaitę vertintojai stebėjo įvairių mokymosi stilių, poreikių, skirtingu tempu dirbančių mokinių, deja, tik 13,6 proc. jų buvo organizuotas diferencijuotas ir individualizuotas, suasmenintas mokymas. Dažniausiai dirbta su visa klase, pasiremiant aktyvesniais, vidinę motyvaciją demonstruojančiais mokiniais. Skirtingų poreikių, gebėjimų, polinkių mokiniams teikta neišskirtinė pagalba, jiems skirtos vienodo turinio užduotys. Jei mokytojai labiau orientuotųsi į individualius mokinių poreikius, ugdymo turinį pritaikytų pagal mokinių mokymosi stilius, gebėjimus, poreikius ar polinkius, numatytų skirtingą ugdymo turinio apimtį, diferencijuotą laiką, skirtą užduotims atlikti, bei mokymosi būdus, t. y. diferencijuotų ir / ar individualizuotų mokymą(si), tikėtina, padidėtų mokinių mokymosi motyvacija, pasitikėjimas savo jėgomis, noras siekti pažangos ir pateikti jos įrodymus, kas skatintų ir asmenybės ūgtį.

3. Klasės valdymas (2.2.2. – 2 lygis). Dalyje pamokų fiksuota susitarimų dėl drausmės ir tvarkos nepaisymo pavyzdžių (17,1 proc. pamokų klasės valdymas nurodytas kaip tobulintinas veiklos aspektas). Dažnai klasės valdymo problemų kildavo dėl neefektyvaus ir mokinių poreikių neatitinkančio mokymosi metodų taikymo arba netvirtų, mokinių savastimi dar netapusių susitarimų dėl darbo tvarkos. Netinkama tvarka kaip tobulintinas aspektas išskirta 19 (13,6 proc.) stebėtų pamokų. Progimnazijai vertėtų daugiau dėmesio skirti prasmingesnių ir mokinių amžiaus tarpsnius atitinkančių mokymosi metodų taikymui, mokymo ir savivaldaus mokymosi derinimui, susitarimų dėl darbo pamokoje akcentavimui. Mokytojams rekomenduotina skirti laiko ne tik pageidaujamo elgesio reglamentavimui, bet ir individualiems pokalbiams, kurie ugdytų mokinių moralines nuostatas, dorą elgesį, skatintų prasmingą veiklą.

4. Vertinimas ugdant (2.4.1. – 2 lygis). 59,3 proc. stebėtų pamokų mokinių pasiekimų vertinimas vyko patenkinamai arba prastai. Kaip tobulintinas aspektas vertinimas ugdymui fiksuotas 57 (40,7 proc.) pamokose. Daugumoje šių pamokų vertinimo kriterijai neskelbti arba buvo neaiškūs, neaptarti su mokiniais. Nors pamokose vyravo formuojamasis vertinimas, tačiau trūko objektyvaus ir nuoseklaus išmokimo stebėjimo. Be to, elektroniniame dienyne tėvams teikiama asmeninio pobūdžio informacija nėra sisteminga, dominuoja pastabos, komentarai apie mokinių neatsiskaitytus darbus, informaciniai pranešimai. Darytina išvada, kad visuomet tikslingai suplanuotos mokinių veiklos, taikomi tinkami mokymo metodai darytų poveikį mokymosi sėkmei bei mokinių individualios pažangos įvertinimui ir sudarytų sąlygas tikslesniam bei prasmingesniam pamokos veiklų apibendrinimui. Daugumai mokytojų reiktų didesnę dėmesį skirti aiškių kiekvienos užduoties vertinimo kriterijų numatymui. Tikėtina, tokia veikla stiprintų mokinių savivoką ir motyvaciją siekti geresnių mokymosi rezultatų.

5. Pastato ergonomiškumas (3.1.2. – 2 lygis). Mokyklos ergonomiškumas yra vidutinis, progimnazijai reikalinga mokyklos savininko pagalba, nes daugelio remonto darbų ugdymo įstaiga negali atlikti savo jėgomis. Būtina renovuoti mokyklos pastatą bei vidinį kiemelį, atlikti vandentiekio ir kanalizacijos, kai kurių kabinetų apšvietimo, sanitarinių mazgų, sporto salės, dalies mokomųjų kabinetų (ypač technologijų) remontą. Vidaus erdvės, mokyklos bendruomenės pastangomis, tvarkomos etapais, naudojant teikiamas mokyklos savininko, patalpų nuomos, projektų ir rėmėjų lėšas. Progimnazija neturi nei stadiono, nei sporto aikštelių. Tikėtina, kad gavus tinkamą finansavimą ir panaudojus rėmėjų lėšas progimnazijos vidaus ir išorės renovacijai atlikti, pagerėtų edukacinių ir kitų erdvių estetiškumas, ergonomiškumas, kas sudarytų geresnes sąlygas mokyti, dirbti visai progimnazijos bendruomenei.